

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2574/2023
25.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Вуксановић, адвокат из ..., против туженог Града Приштина, Секретеријат за урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине, Градска управе за инспекцијске послове, кога заступа Правобранилац града Приштине, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4441/2022 од 18.10.2022. године, у седници одржаној 25.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против преиначујућег дела пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4441/2022 од 18.10.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против потврђујућег дела пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4441/2022 од 18.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 581/21 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да му исплати на име накнаде штете као разлике између зараде коју би примио да је радио и накнаде зараде коју је примао за период од 01.07.2013. године до 01.12.2016. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом другим изреке, вишак тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му исплати на име накнаде штете као разлике између зараде коју би примао да је радио и накнаде зараде коју је примао за период од 19.08.2010. године до 30.06.2013. године појединачне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става, одбијен је као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да тужени у име и за рачун тужиоца исплати припадајуће

доприносе фондовима ПИО и здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености за период од 01.07.2013. године до 01.12.2016. године колико буду износили по стопи и основици на дан уплате на износе разлике између пуних износа и зараде и новчане накнаде коју је остварио у појединачним новчаним износима, као у садржини тог става. Ставом четвртим изреке, вишак тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да тужени у име и за рачун тужиоца уплати припадајуће доприносе фондовима ПИО и здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености за период од 19.08.2010. до 01.07.2013. године колико буду изнели по стопи и основици на дан уплате на износе разлике између пуних износа и зараде и новчане накнаде коју је остварио, као у садржини тог става је одбијен, као неоснован. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати укупан износ од 223.791,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4441/2022 од 18.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом и четвртм изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је тужбени захтев тужиоца којим је тражио обавезивање туженог да тужиоцу плати разлику зараде и накнаде зараде коју је примао за период од 01.07.2013. године до 01.12.2016. године са законском затезном каматом на појединачне новчане износе од доспелости до исплате, као у садржини тог става, одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено обавезивање тужене да у име и за рачун тужиоца уплати припадајуће доприносе фондовима ПИО и здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености за период од 01.07.2013. године до 01.12.2016. године колико буду изнели по стопи и основици на дан уплате на износе разлике између пуних износа и зараде и новчане накнаде коју је остварио у појединачним новчаним износима са законском затезном каматом, као у садржини тог става. Ставом петим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу петом изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговора на ревизију, захтевајући накнаду трошкова.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20), у преиначујућем делу, Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време на пословима ... . Решењем туженог бр. .. од 05.07.2013. године тужиоцу је утврђен статус привремено радно неангажованог радника и признато право на накнаду плате у висини минималне зараде. Решењем туженог број ... од 30.07.2013. године одбијен је, као неоснован приговор тужиоца против наведеног решења од 05.07.2013. године и упућен тужилац да питање радног ангажовања решава подношењем посебног захтева за давање сагласности за радно ангажовање. Другостепено решење тужилац је примио 05.08.2013. године са правном поуком да против тог решења има право да поднесе тужбу надлежном суду у року од 15 дана од дана пријема истог. Решењем туженог од 30.11.2016. године тужиоцу је престао радни однос код туженог због остваривања права на старосну пензију, навршавањем 65 година живота и укупног стажа осигурања 40 година, 5 месеци и 11 дана. Услед ратних дешавања на подручју АП Косово и Метохија седиште туженог је привремено премештено у Грачаницу, а тужилац се настанио у селу ... код Медвеђе. Након завршетка рата тужилац није био радно ангажован, већ је све до пензије примао новчану накнаду према закључцима Владе РС, односно према решењу туженог од 05.07.2013. године. У том периоду тужилац се туженом није обраћао у писаном облику ради радног ангажовања, а уместо зараде примао је наведену накнаду у износу од 8.600,00 динара. Тужбеним захтевом тужилац тражи исплату накнаде штете као разлике између зараде коју би примао да је радио и накнаде зараде коју је примио у утуженом периоду. Висина потраживања тужиоца је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца. По налажењу првостепеног суда решење туженог од 05.07.2013. године и од 30.07.2013. године, која су донета с позивом на Закључак Владе РС број 02-4586/03-001 од 17.07.2003. године, су ништава, с обзиром да је Одлуком Уставног суда Иу 412/2003 од 16.04.2010. године, утврђено да је тачка један овог закључка у делу који се односи на прихватање тачке 1-12 информације у погледу статуса одређених органа, организација и служби са подручја АП КиМ, који је саставни део овог закључка није у сагласности са Уставом и законом. Поред тога, тада важећим Законом о радним односима у државним органима није био предвиђен статус привремено радно неангажованог радника. Код изложеног, те како је тужиоцу у спорном периоду незаконито умањена зарада тужени је дужан да му надокнади штету у виду мање исплаћене зараде за спорни период у складу са чланом 154. и 172. Закона о облигационим односима, као и неисплаћених доприноса за социјално осигурање на неисплаћене износе зараде.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у наведеном делу. Према одредбама члана 104, 105. и 106. Закона о раду запослени има право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, а иста се састоји из основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Зарада се стиче фактичким радом на основу мерила и критеријума прописаних законом и општим актом послодавца, а не на основу чињенице постојања радног односа у формално – правном смислу. Како у утуженом периоду тужилац код туженог није обављао фактички рад не постоји обавеза туженог да тужиоцу плати тражено потраживање. Тужилац није доказао испуњеност услова из члана 154. став 1. и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима за конституисање грађанско – правне одговорности туженог, односно да је током спорног периода исказао потребан степен

заинтересованости за радно ангажовање код туженог (подношењем писаног захтева за радно ангажовање у складу са ставом два диспозитива решења туженог .. од 30.07.2013. године).

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су, у наведеном делу, правилно применили материјално право.

Наиме, на радне односе код туженог, који је орган локалне самоуправе, до 01.12.2016. године примењивао се Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“ број 48/91...21/16), који је у члану 37. став 1. предвидео да запослени у државним органима и изабрана односно постављена лица за свој рад примају плату.

Дакле, да би запослени остварио право на плату, потребно је да, како произилази из наведене законске одредбе запослени ради. То значи да се плата остварује фактичким радом, а не самом чињеницом постојања радног односа. У ситуацији када запослени не обави рад не постоји основ да му послодавац исплати плату.

Код изложеног, а имајући у виду утврђено чињенично стање, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац неосновано потражује разлику између плате коју би примао и накнаде плате коју је примао у утуженом периоду, као и уплату доприноса за социјално осигурање. Тужилац у спорном периоду није радио, нити се писмено обраћао туженом да буде радно ангажован, тј. није исказао потребан степен заинтересованости за радно ангажовање код туженог. Стога нема право на разлику плате и доприносе које потражује тужбеним захтевом, како су правилно закључили нижестепени судови. Поред тога, код утврђеног чињеничног стања, на страни туженог не постоји кривица због радног неангажовања тужиоца јер је због општепознатих догађаја услед ратних дешавања на подручју АП Косово и Метохија седиште туженог привремено премештено у Грачаницу.

Код наведеног неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Чињеница на коју указује ревизија да су решења туженог од 05.07.2013. године и од 30.07.2013. године донета на основу Закључка Владе РС од 17.07.2003. године за који је утврђено да је неуставан, без утицаја је на правилност побијане одлуке. Ово стога, што је тужилац у периоду потраживања, у коме, дакле није радио, на основу наведених решења примао накнаду плате у висини минималне зараде, а уплаћивани су му и доприноси за социјално осигурање, а што тужилац није спорио.

Наводи ревизије указују на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, што нису разлози за изјављивање ревизије у смислу члана 407. Закона о парничном поступку.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије, у потврђујућем делу, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради накнаде штете поднета је 19.08.2013. године, а поднеском од 22.05.2017. године тужба је преиначена повећањем захтева. Вредност побијаног дела правноснажне пресуде је 986.750,20 динара. Овај износ, према средњем курсу НБС на дан преиначења тужбе, представља динарску противвредност испод 40.000 евра.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинско-правном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност 40.000 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан преиначења тужбе, то је Врховни суд, применом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, нашао да ревизија тужиоца, у наведеном делу, није дозвољена.

На основу члана 413, у вези члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. Закона о парничном поступку, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић